

Handläggare
Louise Heimler
Telefon 08-508 273 68**Till**
Stadsbyggnadsnämnden

**Redovisning av MKB-samråd för program för
Årstafältet Dp 2007-08046, detaljplan för
Årstafältet park, Årsta 1:1 mm Dp 2011-03366
och detaljplan för Årstafältet (Valla 1), del av
fastigheten Årsta 1:1 Dp 2011-11775 i
stadsdelarna Östberga, Enskedefältet och
Årsta.**

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsnämnden godkänner redovisningen av samråden och uppdrar åt kontoret att fortsätta planarbetet samt att miljökonsekvensbeskrivningarna följer detaljplanerna till granskning.

Anette Scheibe Lorentzi

Bo Bergman

Eva Nyberg-Björklund

Sammanfattning

Årstafältet är ett av Stockholms stadsutvecklingsområden där en ny hållbar stadsdel för ca 4000 nya bostäder och en stadspark planeras. Stadsbyggnadskontoret tog fram ett program för Årstafältet 2010 och har därefter påbörjat två detaljplaner inom Årstafältet, detaljplan för Årstafältet park och detaljplan för Årstafältet (Valla 1).

Stockholms stadsbyggnadskontor har upprättat en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) för den planerade omvandlingen av

Stadsbyggnadskontoret

Fleminggatan 4
Box 8314
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 27 300
stadsbyggnadskontoret@stockholm.se
stockholm.se

Bilagor:

Samrådsredogörelse för miljökonsekvensbeskrivningar för program för Årstafältet, detaljplan för Årstafältet park samt detaljplan för Årstafältet (Valla 1).

Samrådsredogörelse för program för Årstafältet

Samrådsredogörelse för detaljplan för Årstafältet park

Samrådsredogörelse för Årstafältet (Valla 1)

Årstafältet i stadsdelarna Östberga, Enskedefältet och Årsta i Stockholm. Stadsbyggnadsnämnden tog den 2010-06-23 ställning till redovisning av programsamråd och beslutade om inriktningen för det fortsatta arbetet. Stadsbyggnadskontoret har därefter upprättat två detaljplaneförslag, detaljplan för Årstafältet park och detaljplan för Årstafältet (Valla 1). Samråden för Årstafältet (Valla 1) och Årstafältet park redovisades för nämnden den 13 juni 2013. Stadsbyggnadskontoret har under planeringsprocessen gjort behovsbedömningar för program och detaljplaner, vilka har samråtts med länsstyrelsen. Länsstyrelsen har i princip delat stadens uppfattning i samrådsyttrande gällande programmet 2010 och detaljplan för Årstafältet park 2012. Därefter har Länsstyrelsen i samrådsyttrandet för detaljplan för Årstafältet 2013 framfört att de kan komma att göra en annan bedömning gällande om miljöbedömning kan behövas i detaljplaneskedet. Staden har då fattat beslutet att göra en miljöbedömning för såväl program som detaljplaner för att tillgodose länsstyrelsens synpunkter. Detta har inneburit att processen har fördröjts, då miljökonsekvensbeskrivningarna har samråtts separat från program- och detaljplaneförslagen. Programmet och planförslagen har nu kompletterats med miljökonsekvensbeskrivningar. Syftet är att säkerställa att förslagen inte kan medföra någon betydande miljöpåverkan.

Miljökonsekvensbeskrivningarna sändes ut på samråd 2013-10-18-2013-11-28. För att underlätta för samrådskretsen hölls ett gemensamt samråd om MKB för de tre planärendena. Under samrådet har 26 yttranden inkommit. Flertalet remissinstanser tillstyrker planförslaget men framför synpunkter i sak, framför allt vad gäller program- och planförslagets påverkan på trafik och framkomlighet, deras påverkan utanför programområdet till följd av att aktiviteter flyttar från Årstafältet, avsaknaden av konsekvensbedömningar av driving rangens placering söder om Östbergavägen samt förslag till ytterligare åtgärder för att skapa en än bättre naturmiljö på Årstafältet. De flesta sakägare och övriga boende som framfört synpunkter önskar att trafikförutsättningarna för verksamheterna i partihallsområdet belyses och tas med i trafikutredningarna samt att kollektivtrafiken till området förbättras. Vidare framförs olika förslag och önskemål om hur planförslagen bör förändras samt frågor kopplade till genomförandet av parken.

Efter genomförda samråd har exploateringsnämnden markanvisat 360 bostäder samt givit exploateringskontoret i uppdrag att påbörja program för totalt 1000 bostäder inom området söder om Östbergavägen. Detta innebär att denna del kommer att utgå ur

detaljplanen för parken. De konsekvenser som detta innebär kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningarna.

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare och kompletteras i plan- och MKB-arbetet:

- utredningar och bedömning av konsekvenser av bostäder söder om Östbergavägen
- ytterligare beskrivning av luftkvaliteten i området
- riskfrågor utreds i respektive detaljplan
- utredning kring påverkan av intrång i fornlämningar
- beskrivning av naturvärden i nya parken i separat handling, *Det gröna Årstafältet*.

Kontorets sammanfattande bedömning är att de inkomna synpunkterna inte föranleder någon förändring av behovsbedömningarna i detta skede. Det innebär att varken planprogrammet eller de aktuella detaljplanerna innebär betydande miljöpåverkan i den mening som avses i miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningarna kommer att kompletteras och fördjupas inom vissa områden.

Kontoret föreslår att planeringen av Årstafältet fortsätter genom de planarbeten som redan startats samt att kommande detaljplaner följer programmets intentioner och de åtgärdsförslag som finns beskrivna i MKB:erna. MKB-arbetet föreslås följa planarbetet så att en gemensam process kan genomföras.

Utlåtande

Idétävling som grund

En internationell arkitekttävling för en ny stadsdel och park på Årstafältet arrangerades 2008 av Stockholms stadsbyggnadskontor och exploateringskontor. Syftet med tävlingen var att skapa en ”stadsdel med spännande arkitektur och en park i världsklass”. Det vinnande förslaget ”Arkipelag”, med sin varierade kvartersstruktur och tydliga stadsfront, skapade en visionär grund till det program för Årstafältet som togs fram under 2010.

Tidigare ställningstaganden

2001: Gällande detaljplan

Dp 93045 från år 2001 som anger området som en landskapspark. Detaljplanens genomförandetid upphör 2016-04-26.

2007: Startpromemoria ny stadsdel

En startpromemoria för att utreda en ny stadsdel och park på Årstafältet godkändes av stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden 2007-08-23.

2010: Program för detaljplan

I "Årstafältet, program för detaljplan" redovisas ambitionerna för den nya stadsdelen och parken på Årstafältet. En redovisning av programsamråd godkändes av stadsbyggnadsnämnden 2010-06-23.

2011: Startpromemoria parken

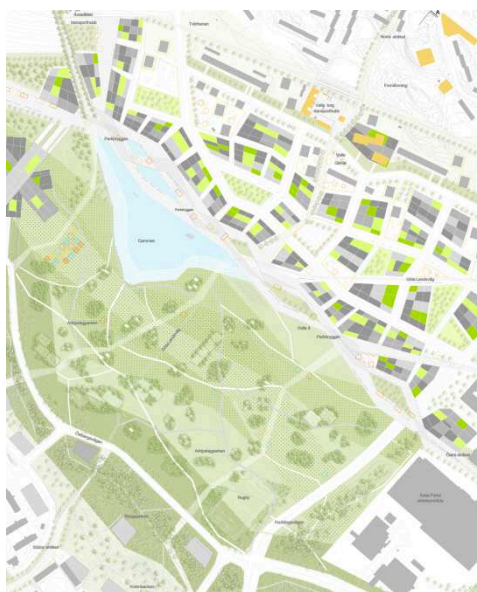
En startpromemoria för planläggning av en ny park på Årstafältet godkändes av stadsbyggnadsnämnden 2011-05-12.

2011: Startpromemoria Valla 1 och 2

Två startpromemorior (Valla 1 och 2, numera sammanslaget till Valla 1) för planläggning av ny bebyggelse på Årstafältet godkändes av stadsbyggnadsnämnden 2011-10-20.

2013: Redovisning samråd park och Valla 1

Redovisning av samråd för Valla 1 och parken i stadsbyggnadsnämnden 2013-06-13.

T v: Det vinnande förslaget "Arkipelag" av Archi5, Michel Desvigne och Elioth/Iosis 2009.

T h: Programförslag för Årstafältet från 2010. Illustration Archi5.

Planprogram och samråd

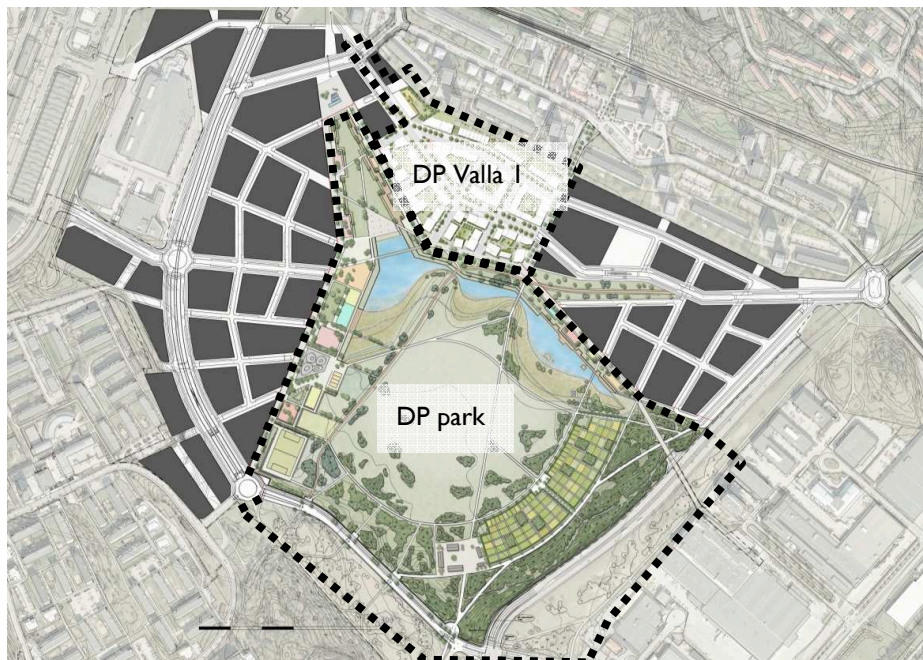
Den föreslagna stadsdelen på Årstafältet är uppbyggd kring ett sammanhängande gatunät som knyter ihop Årsta och Östberga. Förslaget innebär ca 4000 nya bostäder, verksamheter, service och en park i ett centralt och attraktivt läge. Bebyggelsen är varierad med en byggnadshöjd mellan två och fjorton våningar och består av olika upplåtelseformer och boendeformer. Parken ska bli hjärtat i den nya stadsdelen, en lokal samlingsplats och målpunkt för besökare från andra delar av staden.

Visionen för den nya stadsdelen är *en plats för möten*, med parken som den viktigaste mötesplatsen. Förslaget är helt i linje med *Promenadstaden - översiktsplan för Stockholm*, där Årstafältet ingår i den centrala stadens utvidgning och är av stor betydelse för att koppla samman områdena intill. Förslaget följer även intentionerna i Söderortsvisionen och Vision 2030.

Våren 2010 genomfördes ett programsamråd för den nya stadsdelen på Årstafältet. Under programsamrådet framkom att det bland remissinstanserna fanns ett starkt stöd för fortsatt planarbete. Bland privatpersoner och intresseföreningar var däremot många missnöjda med programmets inriktning, och ansåg att den befintliga detaljplanen för landskapspark skulle fortsätta att gälla. Efter programsamråd har förslaget ändrats i vissa delar beroende på de synpunkter som framfördes rörande parkens gestaltning. På grund av flera remissinstansers kritik mot den föreslagna idrottshallen och konstgräsplanen söder om Östbergavägen togs de bort från förslaget. En annan förändring rör kolonilotterna som slagits ihop till ett sammanhängande område, och de intilliggande vegetationspartierna som ändrat form.

Planförslagen

*Uppdaterad strukturplan för stadsutvecklingsområdet Årstafältet med ungefärligt planområde för de första detaljplanerna (Valla 1 och parken) markerade.
Illustration: White arkitekter.*

Planförslaget för parken följer planprogrammets övergripande disposition, med en stadsdelspark i norr, och parkstråk för lek och idrott närmast bebyggelsen. Detaljplanen syftar till att förändra den befintliga parken på Årstafältet, så att den kan utformas i samklang med den planerade nya bebyggelsen.

Planförslaget för Årstafältet (Valla 1) utgör den första bebyggelseetappen på Årstafältet, och omfattar fältets norra delar mot Valla gårde och tvärbanan. Planområdet har ett centralt läge, och nya gator, stråk och byggnader väver samman Årstafältet med Valla gårde.

Detaljplaneförslaget innehåller ca 950 lägenheter (varav 124 studentlägenheter och 13 stadsradhus), lokaler för centrumändamål och förskolor.

Miljökonsekvensbeskrivning

I syfte att integrera miljöaspekter i planeringen så att en hållbar utveckling främjas, finns i miljöbalken krav på att en miljöbedömning med miljökonsekvensbeskrivning (MKB) ska genomföras för detaljplaner som kan antas innebära betydande miljöpåverkan. Enligt lagstiftningen behöver inte en miljöbedömning genomföras för ett program. När ett program ligger till grund för flera detaljplaner kan det emellertid vara en fördel att

göra en miljöbedömning av projektets sammantagna miljöpåverkan, som samlat redovisar miljöförutsättningar och övergripande konsekvenser av programförslaget och fungerar som underlag för fortsatt detaljplanering. För att avgöra om en detaljplan kan innebära betydande miljöpåverkan eller inte görs en behovsbedömning.

I programskedet för Årstafältet genomfördes en behovsbedömning för att bedöma om projektet kunde antas innebära betydande miljöpåverkan. Bedömningen gjordes utifrån de kriterier som anges i plan- och bygglagen (1987:10) 5 kap 18§ eller miljöbalken 6 kap 11§. Staden bedömde utifrån ovanstående att ”ingen enskild faktor eller de sammanvägda konsekvenserna av programmet för Årstafältet innebär sådan betydande miljöpåverkan att en miljöbedömning behöver göras. Någon miljökonsekvensutredning enligt miljöbalken bedömdes därför inte heller behövas i detaljplaneskedet.”

I behovsbedömningen konstaterade man även att det finns ett behov av att särskilt utreda och belysa flera olika miljöfrågor i det fortsatta arbetet. Behovsbedömningen har samråtts med Länsstyrelsen, som påpekar att program inte föranleder en miljöbedömning, men att en behovsbedömning ska göras för kommande detaljplaner då delar av programområdet kan innebära betydande miljöpåverkan. I Länsstyrelsens samrådsyttrande gällande Årstafältet park 2012 delar man stadens uppfattning att planen inte medför betydande miljöpåverkan. Därefter har Länsstyrelsen i samrådsyttrandet för detaljplan för Årstafältet 2013 framfört att de kan komma att göra en annan bedömning gällande om miljöbedömning kan behövas i detaljplaneskedet. Staden beslöt därför att genomföra en miljöbedömning av hela Årstafältets programområde med fördjupningar för de aspekter inom enskilda detaljplaner som kan antas innebära betydande miljöpåverkan i enlighet med kraven i miljöbalken. Detta har inneburit att processen har fördröjts, då miljökonsekvensbeskrivningarna har samråtts separat från program- och detaljplaneförslagen. Programmet och planförslagen har nu kompletterats med miljökonsekvensbeskrivningar. Syftet är att säkerställa att förslagen inte kan medföra någon betydande miljöpåverkan.

För miljökonsekvensbeskrivningarna för Årstafältet har naturmiljö bedömts vara en betydande miljöaspekt att beskriva och bedöma. Övriga miljöaspekter som också beskrivs är: vattenmiljö och klimatanpassning, rekreation, luftkvalitet, buller, risk och säkerhet, landskapsbild, kulturmiljö, hushållning med naturresurser samt byggskedet.

Hur samrådet bedrivits

Samråd för miljökonsekvensbeskrivningarna pågick under perioden 2013-10-18 - 2013-11-28. För att underlätta för samrådsgruppen hölls ett gemensamt samråd om MKB för de tre planärendena. Information om samrådet skickades ut enligt sändlista till remissinstanser och berörda sakägare enligt fastighetsförteckningen. Samrådsförslaget visades i Tekniska Nämndhuset, i Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltning, Slakthusplan 4 samt på stadsbyggnadskontorets hemsida, www.stockholm.se/detaljplaner. Annons om samråd och samrådsmöte publicerades i lokaltidningen Mitt i Söderort/Årsta 2013-10-15. Samrådsmöte hölls 2013-11-18 i Tekniska Nämndhuset, Fleminggatan 4 där, förutom stadens tjänstemän och konsulter, ca 30 personer närvarade.

Remissinstanser

Länsstyrelsen anser att staden genom dialog under samrådets gång har uppfyllt kraven på samråd med Länsstyrelsen. Länsstyrelsen, påpekar att konsekvenserna av att placera en driving range inom området söder om Östbergavägen inte är tillräckligt redovisade och att MKB:n bör kompletteras med detta. Länsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter på de tre MKB-dokumenterna för Årstafältet utan anser att de fyller sin funktion på ett bra sätt.

Storstockholms Brandförsvär för fram synpunkter om tekniska lösningar för riskreducerande åtgärder samt brandvattenförsörjning.

Trafikverket efterlyser en fortsatt dialog med staden angående trafikutredningen samt påtalar att avtal kring eventuella åtgärder behöver vara klara innan detaljplanerna antas. Vidare vill de ha förtydliganden avseende luftkvaliteten i området.

Idrottsförvaltningen konstaterar att det saknas ytor för traditionella idrotter som till exempel fotboll.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd bedömer att de negativa konsekvenserna av utbyggnadsförslaget avseende främst naturmiljö är acceptabla i relation till de fördelar det innebär att bygga bostäder med tillhörande rekreationsområden i ett kollektivtrafiknära läge.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden anser att en program-MKB för Årstafältet i första hand bör inriktas mot konsekvenser för naturmiljö. Frågan om transporter bör belysas i större utsträckning än det som presenteras i MKB:n, då transporter har stor betydelse för miljö, hälsa och klimat. Vidare föreslår miljö- och

hälsoskyddsnämnden ett antal åtgärder för att stärka naturmiljövärdena inom programområdet.

Stockholms stadsmuseum förutsätter att man i det fortsatta planarbetet kommer att visa hänsyn till Valla Gärdes bebyggelsemiljö samt att de åtgärder som föreslår för kulturmiljön kommer följas och att fortsatt planering strävar efter att fornlämningar kan bevaras. Stadsmuseet påpekar att föreslagen placering av drivning range söder om Östbergavägen troligtvis kommer beröra ett flertal fornlämningar negativt. Vidare vill museet att sambandet mellan Göta Landsvägs sträckning över fältet och dess fortsättning söderut ska tydliggöras.

Rådet till skydd för Stockholms skönhet anser att MKB har tagits fram för sent i planprocesserna och påpekar att MKB bör fungera som ett planeringsverktyg.

Naturskyddsföreningen framför synpunkter på MKB:ns innehåll och tycker att den bör kompletteras på ett antal punkter.

Övriga remissinstanser framför synpunkter av teknisk karaktär.

Sakägare

Fyra sakägare har inkommit med synpunkter. Dessa berör framförallt frågor om trafiksituationen för verksamhetsutövarna i Årsta Partihallar samt genomförandefrågor kopplade till Årstafältets koloniområde.

Övriga, ej sakägare

Fem skrivelser har inkommit från övriga. Man framför bland annat att kollektivtrafiken till området behöver förbättras innan detaljplanerna genomförs, att trafiksituationen för verksamhetsutövarna i Årsta partihallar bör utreds ytterligare samt att MKB:n använt fel alternativ.

Stadsbyggnadskontorets sammanvägda ställningstagande

De synpunkter som förts fram i MKB-samrådet är i de flesta fall sådana synpunkter som hör hemma i detaljplanearbete. De synpunkter som förts fram angående själva MKB:n rör valet av alternativ samt upplevd avsaknad av resonemang och

konsekvensbedömningar. Kontoret anser att de alternativ som redovisats i MKB:n är rimliga och tydligt motiverade. Vidare anser kontoret att miljökonsekvensbeskrivningen beskriver förutsättningar och konsekvenser på ett korrekt och fullständigt sätt bortsett från konsekvenserna av att placera en driving range för golf söder om Östbergavägen.

Efter genomförda samråd har exploateringsnämnden den 3 april 2014 markanvisat 360 bostäder samt givit exploateringskontoret i uppdrag att påbörja program för totalt 1000 bostäder inom området söder om Östbergavägen. Detta innebär att denna del kommer att utgå ur detaljplanen för parken. Det innebär också att det inte längre är aktuellt att placera en drivning range inom området. De konsekvenser som detta innebär kommer att redovisas i miljökonsekvensbeskrivningarna.

Kontorets sammanfattande bedömning är att de inkomna synpunkterna inte föranleder någon förändring av behovsbedömningarna i detta skede. Det innebär att varken planprogrammet eller de aktuella detaljplanerna innebär betydande miljöpåverkan i den mening som avses i miljöbalken. Miljökonsekvensbeskrivningarna kommer att kompletteras och fördjupas inom vissa områden.

Fortsatt arbete

Med anledning av de synpunkter som framförts under samrådet kommer följande frågor att studeras vidare och kompletteras i plan- och MKB-arbetet:

- utredningar och bedömning av konsekvenser av bostäder söder om Östbergavägen
- ytterligare beskrivning av luftkvaliteten i området
- riskfrågor utreds i respektive detaljplan
- utredning kring påverkan av intrång i fornlämningar
- beskrivning av naturvärden i nya parken i separat handling, *Det gröna Årstafältet*.

Kontoret föreslår att planeringen av Årstafältet fortsätter genom de planarbeten som redan startats samt att kommande detaljplaner följer programmets intentioner och de åtgärdsförslag som finns beskrivna i MKB:n. MKB-arbete föreslås följa planarbetet så att en gemensam process kan genomföras.

SLUT